

OROSHÁZI TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG
5900 OROSHÁZA, SZABADSÁG TÉR 4-6. | TELEFON: (68) 413-022
E-MAIL: ERTEKTAR@OROSHAZA.HU | WEB: WWW.OROSHAZA.HU

Iktatószám: JK/171-43/2024.

Tárgy: Orosházi Települési Értéktár Bizottság működésével kapcsolatos döntések meghozatala

- I. Az Orosházi Települési Értéktár Bizottság Szervezeti és Működési Szabályzatának jóváhagyása**
- II. Beszámoló az Orosházi Települési Értéktár Bizottság elmúlt időszakban végzett munkájáról**

**Orosháza Város Önkormányzat
Képviselő-testülete**

Tisztelt Képviselő-testület!

I.

A magyar nemzeti értékekről és hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény rendelkezik arról, hogy a települési önkormányzatok Települési Értéktár Bizottságot hozhatnak létre.

A törvény, és a végrehajtására kiadott jelenleg már nem hatályos 114/2013. (IV.16.) Korm. rendelet alapján Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete a 280/2013. (X.31.) K.t. számú határozatával támogatta az Orosházi Települési Értéktár Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) létrehozását.

Az Orosháza értékeit összegző Bizottság jelenlegi tagjai: Szilasi-Horváth Tibor nyugdíjas pedagógus, Horváth József nyugdíjas agronómus, Buzai Csaba könyvtárigazgató, Józó Tamásné múzeumigazgató, Gyapjasné Béres Enikő pedagógus, K. Tóth László műszaki vezető. A Bizottság élére 2020. február 6. napján új elnököt választottak, a Bizottság Józó Tamásné múzeumigazgatót bízta meg a feladattal. A Bizottság alelnöke Horváth József lett.

Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete legutóbb a 195/2023. (X.19.) K.t. határozatával döntött arról, hogy a Bizottság módosított Szervezeti és Működési Szabályzatát jóváhagyja, tekintettel arra, hogy Magonyné Urbán

Zsuzsanna bizottsági tag a továbbiakban nem tudott részt venni a Bizottság működésében, így a Bizottság tagjainak száma 7 főről 6 főre módosult.

A Bizottsághoz 2023. szeptember és 2024. július közötti időszakban összesen 2 javaslat érkezett. Figyelembe véve a Bizottsághoz érkező javaslatok számának csökkenését, a Bizottság Szervezeti és Működési Szabályzatának módosítása ismételten szükségessé vált, a III.2. pontban foglalt, a Bizottság üléseinek számára vonatkozóan. A Szervezeti és Működési Szabályzat értelmében: „A bizottság üléseit szükség szerint, de legalább évente kétszer tartja.” Ezt a rendelkezést célszerű volt annyiban módosítani, hogy szükség szerint, de legalább évi egyszeri ülés szerepeljen a Szervezeti és Működési Szabályzatban.

A Bizottság 2024. július 24-i ülésén elfogadott Szervezeti és Működési szabályzata jelen előterjesztés 1. sz. mellékletét képezi. A módosítás aláhúzással van jelölve. Fentiek alapján kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a Bizottság Szervezeti és Működési Szabályzatának egységes szerkezetben való jóváhagyásáról dönteni szíveskedjen.

II.

A Bizottság a Szervezeti és Működési Szabályzata szerint évente beszámol a munkájáról Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testületének, és tájékoztatja az elvégzett tevékenységéről. A Bizottság legutóbb 2023. október 19. napján számolt be a tevékenységéről, amelyet Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete a 196/2023. (X.19.) K.t. határozatával elfogadott.

Jelen beszámoló 2023. október 01. napjától 2024. szeptember 30. napjáig terjedő időszakot öleli fel. A nemzeti értékek gyűjtése, népszerűsítése, megismertetése, megőrzése és gondozása Orosházán kiemelt feladat. A helyi Bizottság időszakosan ülésezik, valamint az érintett fórumokon felhívásokat tesz közzé az értékek felkutatása érdekében. A 2023. október és 2024. július közötti időszakban összesen 2 javaslat érkezett Bizottsághoz, melyet 2024. július 24. napján tartott ülésén tárgyal meg. A Bizottság következő, 2024. szeptember 18. napján tartott ülésére Horváth József alelnök részéről érkezett két javaslat, továbbá két civil szereplő nyújtott be javaslatot.

A Bizottsághoz 2023. október 01. napjától 2024. szeptember 30. napjáig az alábbi javaslatok érkeztek:

Ipari és műszaki megoldások kategóriában:

Faliórák gyűjteménye az 1800-as évektől napjainkig (a javaslatot benyújtó személy neve: Ficsor Zoltán)

Természeti környezet kategóriában:

Óshonos gyümölcsfák, díszfák, dísznövények és madarak a „Tündéerkertben” (a javaslatot benyújtó személy neve: Ficsor Zoltán)

Agrár-és élelmiszergazdaság kategóriában:

Mézes-Kézműves Puskelyné Pacsika Mónika által készített puszedli és egyedi dísz- és ajándéktárgy mézeskalácsból (a javaslatot benyújtó személy neve: Dr. Szilágyi Tibor)

Kulturális örökség kategóriában:

Millenniumi domb Orosháza (a javaslatot benyújtó személy neve: Horváth József)

Első világháború hősi halottjai emlékére állított Hősök szobra és az azt övező oszlopos tölgyek az Árpád kertben (a javaslatot benyújtó személy neve: Horváth József)

Méregkönyv 1852. szeptember 24-től 1906. december 20-ig (a javaslatot benyújtó személy neve: Líborné Putnoki Edit)

A 2023. október 01. napjától 2024. szeptember 30. napjáig terjedő időszakban felvett települési értékekről szóló kimutatás jelen előterjesztés 2. sz. mellékletét képezi.

Vármegyenapi összefoglaló 2024.

A Békés Megyei Önkormányzat 2016 óta minden év szeptemberének első szombatján szervezi meg a megyei összetartozás napját. Az Orosházi Települési Értéktár 53 elemét mutattuk be a 2024. szeptember 7-én, az immár kilencedik alkalommal megrendezett Vármegyenapon. Idén a színpadhoz közelebb kaptunk helyet, Szarvas városának Értéktárával közösen.

A megyei értéktár elemei közül kiemelten mutatták be most az építészeti jellegű értékeket, az orosházi értékek közül – Orosháza, Nagytatársánc földvár – került kiválasztásra. Ehhez bemutatót készítettünk, amit a többi kiválasztott értékkel az Ibsen Házban lehetett kvízzjátékkal kiegészítve megismerni.

A rendezvényt zenei felvonulás kezdte, majd a színpadon zenekar, táncegyüttesek, nemzetiségek, mesemondó előadásai tették változatossá. A színpad mellett kapott helyet a gasztrobusz, a Jókai színház előtti téren a nemzeti ételek kóstolója is nagy sikert aratott.

A Vármegyenap szlogenje a hagyomány, érték, közösség. Több érdeklődő szeretettel nosztalgizált standunk előtt, örömmel forgatták és vitték el szórólapjainkat. Természetesen a Csizmadia Pékségtől kapott nagylelkű és köszönetre méltó felajánlás, a kóstolóként kapott helyi értéktárba tavaly felvett szilvalekváros papucs, emellett az orosházi banán, kulcsoskalács is nagyon gyorsan elfogyott.

Sok kedves visszajelzést kaptunk személyes orosházi emlékekről, melyeket így visszaidézett egy-egy termék vagy fotó.

Ünnepélyes átadó keretében megkaptuk a 2023. szeptember óta felvett elemek okleveleit is. A rendezvényen városunkat több orosházi termelő és kézműves is képviselte. A Vármegyenapról készített fényképfelvételek jelen előterjesztés 3. sz. mellékletét képezik.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet a beszámoló elfogadására.

I.
Határozati javaslat

Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete dönt arról, hogy

- 1) az Orosházi Települési Értéktár Bizottság Szervezeti és Működési Szabályzatát egységes szerkezetben az előterjesztés melléklete szerint tartalommal jóváhagyja.

Végrehajtásért felelős: Józó Tamásné – OTÉB elnök

Határidő: értelem szerint

II.
Határozati javaslat

Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete dönt arról, hogy az Orosházi Települési Értéktár Bizottság által benyújtott beszámolót elfogadja.

Végrehajtásért felelős: Józó Tamásné – OTÉB elnök

Határidő: értelem szerint

Orosháza, 2024. október 15.

Józó Tamásné
OTÉB elnök

OROSHÁZI TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA

Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a magyar nemzeti értékek és hungarikumok gondozásáról szóló 324/2020. (VII.1.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdése alapján az Orosházi Települési Értéktár Bizottság Szervezeti és Működési Szabályzatát (a továbbiakban: SZMSZ) a következők szerint állapítja meg:

I.

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. A bizottság hivatalos megnevezése: Orosházi Települési Értéktár Bizottság
2. A bizottság székhelye: 5900 Orosháza, Szabadság tér 4-6.
3. A bizottság létszáma: 6 fő

II.

A BIZOTTSÁG FELADAT- ÉS HATÁSKÖRE

A bizottság feladat- és hatáskörét a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény, valamint a magyar nemzeti értékek és hungarikumok értéktárba való felvételéről és az értéktár bizottságok munkájának szabályozásáról szóló 324/2020. (VII.1.) Korm. rendelet tartalmazza.

III.

A BIZOTTSÁG MŰKÖDÉSE

1. A bizottság a tevékenységét a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény, valamint a magyar nemzeti értékek és hungarikumok értéktárba való felvételéről és az értéktár bizottságok munkájának szabályozásáról szóló 324/2020. (VII.1.) Korm. rendelet, és az e szabályzatban foglaltak szerint végzi.
2. A bizottság üléseit szükség szerint, de legalább évente egyszer tartja.
3. A bizottság elnökét és alelnökét a tagok maguk közül választják meg.
4. A bizottság évente beszámol a tevékenységéről az önkormányzatnak.
5. A bizottság nyílt ülést tart. Az elnök zárt ülést rendelhet el az adatvédelmi, személyiségi jogok védelme érdekében.

IV.

1. A bizottság munkatervben határozza meg főbb feladatait.
2. A munkatervnek tartalmaznia kell a bizottsági ülés tervezett időpontjait, a tervezett napirendi pontok megnevezését, az előterjesztő nevét, a bizottság tárgyévi munkájával kapcsolatos költségeket.

V.

1. A bizottság ülését az elnök hívja össze. A bizottság ülésére az írásbeli meghívót és az előterjesztéseket úgy kell megküldeni, hogy azokat a bizottság tagjai és az ülésre meghívottak az ülést megelőző 5. napon elektronikus úton megkaphassák. Indokolt esetben a bizottság telefonon is összehívható.

2. A bizottság ülésének időpontjáról, napirendjéről a bizottság elnöke a város lakosságát a www.oroehaza.hu honlapon, valamint az önkormányzat hirdetőtábláján keresztül tájékoztathatja.
3. A napirendi témák előterjesztésének általános formája az írásbeli előterjesztés, de a napirend kivételes esetben szóban is előterjeszthető.
4. Az alelnök az elnök általános helyettese, az elnök irányításával látja el feladatait, jogosítványai az elnök jogosítványain alapulnak. Az alelnök az elnök akadályoztatása esetén az elnököt teljes jogkörrel helyettesíti.

VI.

1. A bizottság határozatképes, ha a megválasztott bizottsági tagok több mint a fele jelen van. A határozatképességet a jelenléti ív alapján a bizottság elnöke állapítja meg.
2. Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása után az elnök javaslatot tesz a napirendre, melyet a bizottság határozattal fogad el.
3. A bizottság elnöke napirendi pontonként megnyitja, vezeti, összefoglalja és lezárja a vitát.
4. A bizottság elnöke napirendi pontonként szavazásra bocsátja a határozati javaslatokat.
5. A tanácskozás rendjének fenntartása érdekében a bizottság elnöke figyelmeztetheti azt a hozzászólót, aki eltér a tárgyalt témától. Eredménytelen figyelmeztetés esetén megvonja tőle a szót, valamint rendre utasíthatja a bizottsági ülésnek azt a résztvevőjét, aki a bizottsághoz méltatlan, a testület munkáját zavaró magatartást tanúsít.

VII.

1. A bizottság tagja döntéshozatalkor igennel vagy nemmel szavazhat, illetve tartózkodhat a szavazástól.
2. A bizottság a határozatait nyílt szavazással (kézfelemeléssel), egyszerű többséggel hozza.
3. Azonos szavazat esetén az elnök szavazata dönt.

VIII.

1. A bizottság döntéseit, állásfoglalásait, javaslatait, véleményét és észrevételeit határozat formájában hozza.
2. A határozatokat külön-külön, a naptári év elejétől kezdődően folyamatos sorszámmal és évszámmal kell ellátni feltüntetve a döntéshozatal hónapját, napját és a OTÉBH (Orosházi Területi Értéktár Bizottság Határozat) betűjelzést.

IX.

1. A bizottsági ülésről jegyzőkönyvet kell készíteni, amelynek tartalmaznia kell:
 - az ülés időpontját és helyét,
 - a jelenlévők nevét,
 - a tárgyalt napirendi pontokat,
 - a tanácskozás lényegét,
 - a hozott határozatokat, melyekben rögzíteni kell a bizottság javaslatait,

- állásfoglalását, véleményét,
- a szavazás számszerű eredményét és
- a bizottság elnökének és a jegyzőkönyv vezetőjének aláírását.

2. A jegyzőkönyv mellékletét képezi:

- a tárgyalt írásbeli előterjesztés,
- az írásban benyújtott kiegészítés,
- a jelenléti ív.

X.

A bizottság működésének szervezési, adminisztrációs feltételeit az Orosházi Polgármesteri Hivatala biztosítja.

XI.

A BIZOTTSÁGI TAGOK JOGAI ÉS KÖTELEZETTSÉGEI

1. A bizottsági tagok kötelesek a bizottság munkájában legjobb tudásuk, szakértelmük alapján aktívan részt venni, a bizottság üléséről való távolmaradást előre jelezni.

2. A bizottság tagjai tiszteletdíjban nem részesülnek, de a feladatuk ellátásával összefüggő költségek megtérítésére jogosultak.

XII.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Jelen Szabályzat az aláírásakor lép hatályba, ezzel egyidejűleg hatályát veszti a 2023. július 25. napján hatályba lépett azonos tárgykörű szabályozás.

Orosháza, 2024. július 24.

Elnök aláírása

**OROSHÁZI TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG
SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATÁHOZ**

A Települési Értéktár Bizottság tagjai

1. elnök: Józó Tamásné
2. alelnök: Horváth József (4/2020. (II.06.) OTÉB határozat)
3. tag: Szilasi-Horváth Tibor
4. tag: Buzai Csaba
5. tag: Gyapjasné Béres Enikő
6. tag: K.Tóth László

2023. október 01. napjától 2024. szeptember 30. napjáig felvett települési értékek

1. Faliórák gyűjteménye az 1800-as évektől napjainkig (3/2024. (VII.24.) OTÉBH)
Felterjesztő: Ficsor Zoltán
2. Őshonos gyümölcsfák, dísfák, dísznövények és madarak a „Tündérkertben” Orosháza (4/2024. (VII.24.) OTÉBH)
Felterjesztő: Ficsor Zoltán
3. Mézes-Kézműves Puskelyné Pacsika Mónika által készített puszedli és egyedi dísz- és ajándéktárgy mézeskalácsból (7/2024. (IX.18.) OTÉBH)
Felterjesztő: Dr. Szilágyi Tibor
4. Millenniumi domb Orosháza (8/2024. (IX.18.) OTÉBH)
Felterjesztő: Horváth József
5. Első világháború hősi halottjai emlékére állított Hősök szobra és az azt övező oszlopos tölgyek az Árpád kertben (9/2024. (IX.18.) OTÉBH)
Felterjesztő: Horváth József
6. Méregkönyv 1852. szeptember 24-től 1906. december 20-ig (10/2024. (IX.18.) OTÉBH)
Felterjesztő: Líborné Putnoki Edit

Orosháza, 2024. szeptember 30.

**Megyenap
2024. szeptember 7.**

Forrás: Jozó Tamásné, OTÉB elnök

Forrás: OrosCafé

Forrás: Jozó Tamásné, OTÉB elnök

Forrás: Jozó Tamásné, OTÉB elnök

Bemutató az Ibsen Házban – részlet:

NAGYTATÁRSÁNC

Imre Mihályné – Pillér Péter Ferenc
Nagy Gyula Területi Múzeum
Orosháza

Bevezetés

- Orosházától Délre található
- Bronzkorra keltezhető földvár → nincsen köze a tatárokhoz
- Természetvédelmileg is jelentős → Ősgyep

Légifotó a Nagy - és Kistatársáncról

Fotó a Nagy- és Kistatársánc területéről

Földrajzi környezet

- Orosháza határától DKre, mintegy 9 km-re a Kaszaperre vezető út bal oldalán, Pusztaföldvár D-i oldalától 500 méterre kerül el.
- Szabálytalan félkör alakban vonul ÉKK felé.
- A Nagytatársánc a Katonai Felméréseken is szerepel

I. Katonai felmérés (1782-1785)

II. Katonai felmérés (1816-1869)

III. Katonai felmérés (1869-1887)

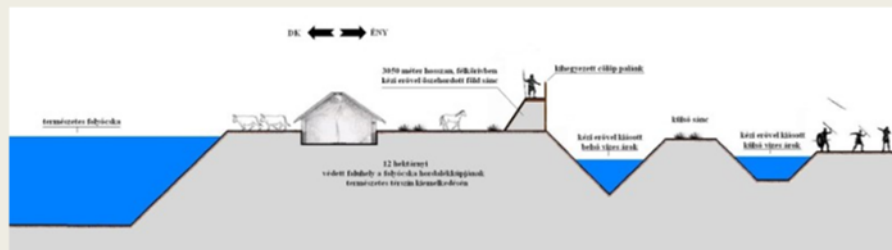
A földvár

- 1939. július 31.-1940. augusztus 6. között Banner János ásatása.
- 3050m hosszú, a két vége közötti távolság 1800m.
- Kettős sáncrendszer, egy régi érre támaszkodik, ami a Szárazérrel volt kapcsolatban
- A sánc elhelyezkedését az ér folyása szabta meg
- A sánc és az ér által határolt védett rész 113ha területű magaslat, mely meghaladja a 100-es tengerszint feletti magasságot.
- A kettős sáncrendszer külső oldalán széles vízesárok (2837 m), ez közvetlenül az érbe torkollott. Az árok mélysége kb. 2 m volt.
- A sánc D-i végétől DNy-ra és az É-i végétől ÉK-re 1-1 mesterséges halom védte.

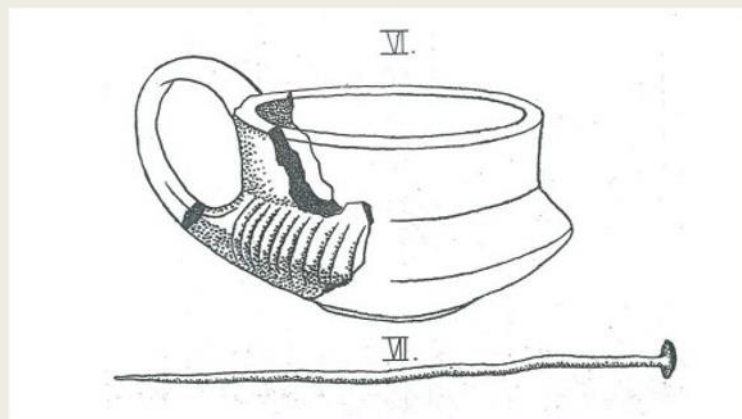
A Nagyfajársáncról készített első légifelvétel

- A sáncok magassága 22,5 m-re tehető.
- A belső vizesárok keskenyebb, de mélyebb (2,6 m) volt.
- A sáncok és az árkok egy helyen megszakadnak → kapu (nyitott része 25 m széles)
- DK-ről 300 m széles, mély vízér védte
- A feltárás során nem találtak sem fa-, sem kőszerkezetre utaló nyomokat → teljes egészében földből épült.

Mikor és kik építették?

- A sánc alatti fekete földben kora rézkori (Kr. e. 4500-3300) kerámiatöredékek és telepnyomok → utána építhették
- A sáncra felhordott sárgaföld rétegbe beásott gödörben 34. századi szarmata kerámiatöredékek → akkor már létezett és az erősítés jellege meg is szűnt.
- Két lelet, ami az építéskor kerülhetett oda:
 - I. Korongos fejű tű.
 - II. Fűles edény töredéke, melynek alsó öblös része ferdén haladó, erősen bemélyedő vonalakkal díszített.
- Bronzkor vége – kora vaskor, Kr.e. 8- 5. század → elnéptelenedik
- Nem tudjuk kik építették, valószínűleg a szkíták vagy a kelták ellen épült.

A Banner János által talált két lelet

A kapuszerkezet számítógépes látványterve

Ősgyep

- A földvár régészeti, de természetvédelmi is jelentős
- Egyes részein úgynevezett ősgyep található
- Az utolsó Jégkorszak (kb. Kr.e. 10 000 környékén ér véget) ősi növényvilágának ma is élő maradványa
- 1971 óta védett

